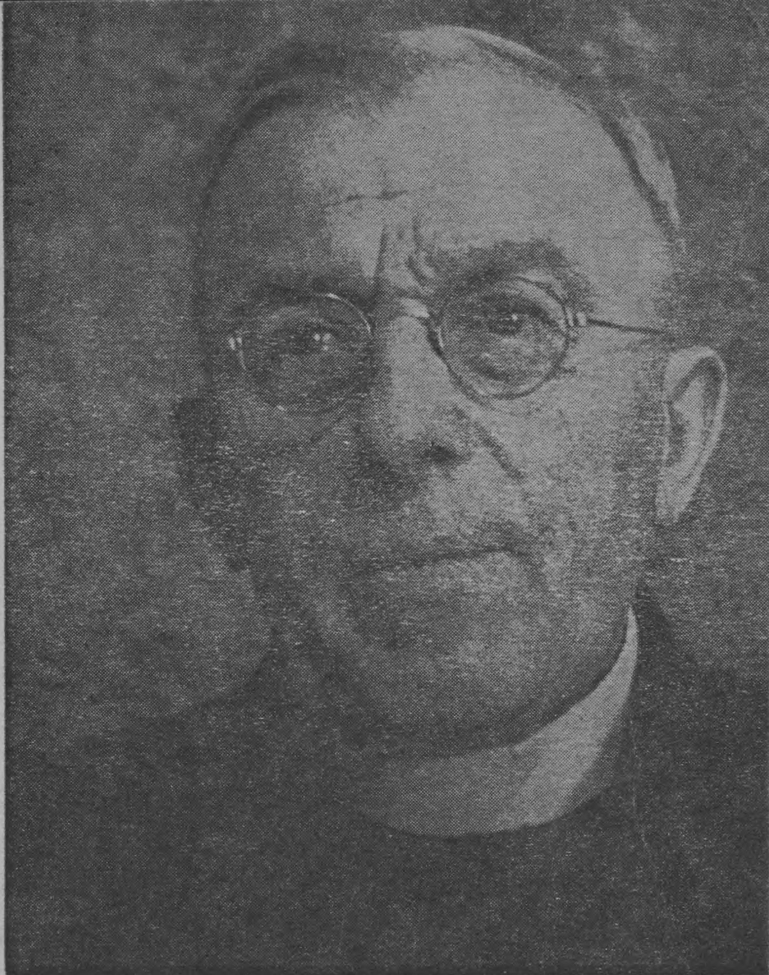
Rev. PHILIP RUH, O.M.I.

МІСІОНЕР І БУДІВНИЧИЙ

MISSIONARY AND ARCHITECT

МІСІОНЕР І БУДІВНИЧИЙ

Rev. PHILIP RUH, O.M.I.

MISSIONARY AND ARCHITECT

(AUTOBIOGRAPHY)

WINNIPEG, 1960

Published by "PROGRESS" Printing & Publishing Co. Ltd.

о. ФИЛИП РУ, Ч. О.

МІСІОНЕР І БУДІВНИЧИЙ

(АВТОБІОГРАФІЯ)

ВІННІПЕҐ, 1960

Видавництво "ПОСТУП" в Вінніпеґу, Канада, Ч. 4.

ВСТУПНЕ СЛОВО

На прохання Ювілейного Комітету видаємо цю скромну книжку "Місіонер і Будівничий" з нагоди 50-ліття священства Впр. о. каноніка Филипа Ру, Ч.О. Це є життєпис, що його власноручно написав Впр. о. канонік Филип Ру, Ч.О. на прохання Ювілейного Комітету.Редакція поробила незначні зміни. Знимки і фотографії деяких важливіших документів взяті з приватного архіву Отця Ювілята.

Зміст в англійській мові зробили: п. проф. Б. Білаш і о. В. Мулик, ЧСВВ.

Хай з цієї книжки українське громадянство довідається про життєвий шлях, місіонерську і будівничу працю Впр. о. каноніка Филипа Ру, першого українця з Чину Отців Облятів. А український юнак хай вступає в сліди цього надзвичайного священика, який все, що мав віддав на Службу Богові та Українському Народові.

За редакцію

о. Семен Іжик

Вінніпеґ, 30 травня 1960.

Накладом Ювілейного Комітету

Друкарня "Поступу", 418 Aberdeen Ave, Winnipeg.
Printed in Canada.

МІЙ РІД

Моя родина з давніх-давен жила в одному селі, що називається Бікенгольц, пошта Ліксгайм, в провінції Лотарингії, що находиться між Німеччиною і Францією. Населення в цій місцевості говорить тільки по-німецьки. Алзація та Лотарингія це прекрасний і дуже врожайний край, а тому Франція все пробувала придбати ці провінції для себе. По останній світовій війні вони належать до Франції.

Мій батько називався Никола Ру (по-німецьки Ruh, по-французьки Rouxe), а мама називалася Марія з роду Буже. Я родився 6-го серпня, 1883 року, і був другим з десятеро дітей. Було нас чотирьох хлопців і шість дівчат. З хлопців два пішли в священики-місіонері - Обляти, третій згинув у першій Світовій війні, а четвертий, наймолодший, залишився вдома на господарстві. З моїх сестер три пішли до Закону: Маріяна, Стефанія і Авґуста. Дві з них вже померли — одна в Африці між неграми, а друга в шпиталі де служила як спеціяльна норса-Сестра. Дві сестри осталися вдома, а наймолодша віддана в Франції. Батько помер від великої пошести, що була у 1918-1919 роках, а мати померла 1939 року, якраз перед другою світовою війною, маючи 83 роки. Господь Бог нас дуже гарно розділив: чотири хлопці — два Богові, а два світові. Шість дівчат — три Богові, а три світові. Нас ще живе семеро — три хлопці і четверо дівчат. Поволі всі старіються. Це коротка історія моєї родини.

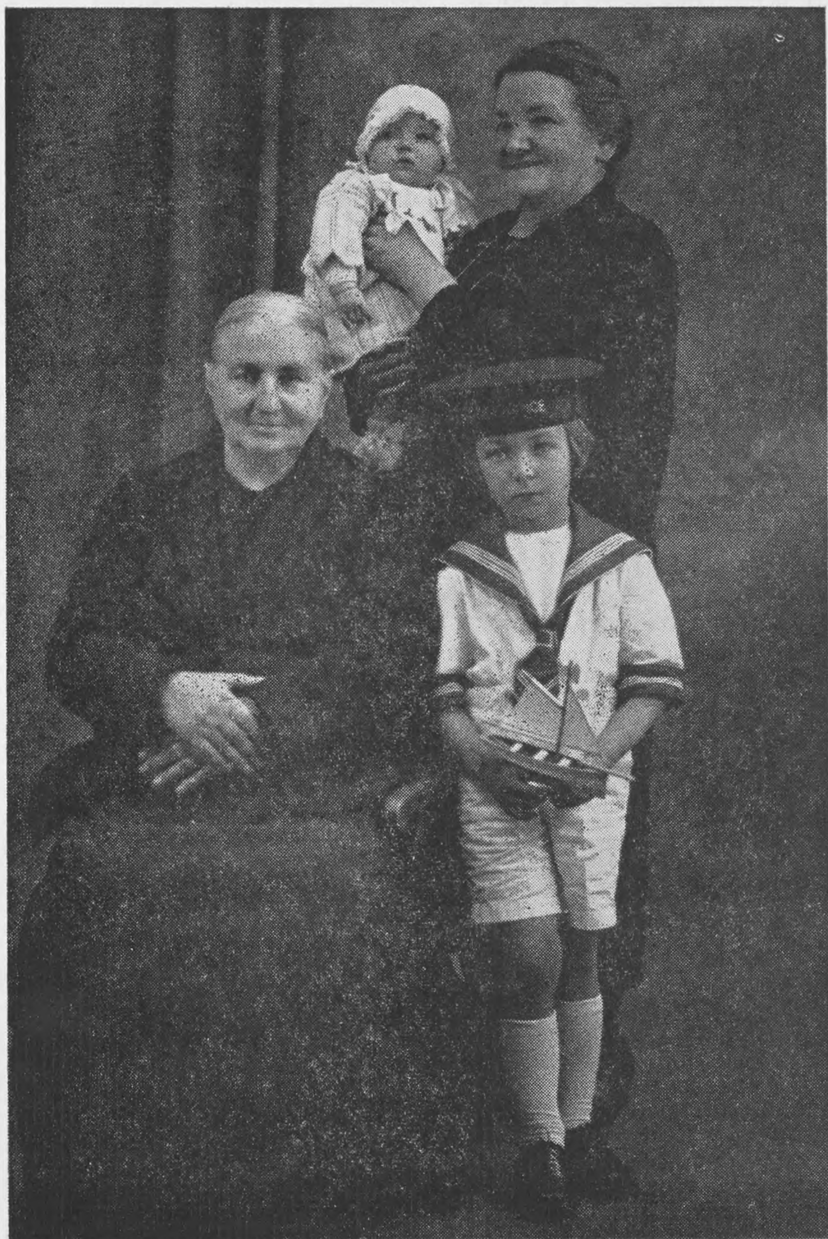
ШКОЛА

Я ходив до народньої школи 8 літ,від 6-го до 15-го року життя. Цей час народньої школи був розділений між наукою та ручною працею. Перед і по школі, вранці, по полудні і вечером була праця вдома. Не було часу на забаву, хіба в неділю по Богослуженні. З уваги на працю не було часу на шкільні задачі вдома, але помимо того я все був перший в науці, бо дуже уважно слухав викладів підчас години. Моє письмо було бідне, але за те я був усе перший в математиці. Влітку я дуже

часто пів дня лишався вдома помагати татові і мамі на полі — очевидно за позволенням учителя. Я все був поважний, а за це мій брат, що тепер є в Африці, був все веселий та збиточний. (Він ще дотепер є таким). За те люди його дуже любили. Після закінчення народньої школи я був один рік вдома на господарстві. Я ще сам нічого не думав про будучність, а роботи мав доволі. Не було багато часу думати про будучність. Аж Господь Бог нагло рішив мою будучність. Як це сталося, ось послухайте.

КОРОТЕНЬКА ІСТОРІЯ МОЙОГО ПОКЛИКАННЯ НА СВЯЩЕНИКА-МІСІОНЕРА

Як скінчив я народню школу, то один рік був вдома і помагав батькові при господарці. Я це дуже любив. Господь Бог дав мені до того трохи таланту. Робота йшла добре, тому батько мене дуже любив. Нераз мама мене питала, чим я хотів би бути? Відповідь: "Не знаю мамо!" Однієї неділі вечером моя старша сестра Маріяна питалась мойого молодшого брата: "Еміль, чи ти напевно хочеш бути священиком?" "О, так, напевно," — відповів він. А я це чув. І мені прийшло нагло до голови, що і я хотів би бути священиком-місіонарем. Я побіг до сестри й кажу: "Маріяно, і я хочу бути священиком!" Подивилась вона на мене, пішла в свою кімнату і замкнулася на ключ. Так вона все робила. Було б легше дістатись до королевої, як до її кімнати. Більше про те ніхто не говорив. За дві неділі в суботу ввечері вона каже до мене: "Пилипе, завтра раненько йдемо обоє до св. Ульриха", (це маленьке відпустове місце отців Облятів місіонерів), — "я вже маму питалася про дозвіл. Вона збудила мене раненько, дала кусок хліба в торбу — й в дорогу. . . Ми йшли так, що ледве ноги витримували, а піт ллявся з чола, бо треба там було бути хоч на 9-ту годину, щоб застати Службу Божу — бо це була неділя. Прийшли ми там, як кінчилась остання Служба Божа. Ми мусіли скоренько бігти до другого села на Службу Божу. По відправі ми вернулися назад до відпустового місця. Пішли ми до манастиря. Серце мало не вискочило мені з грудей. Стрінулись ми з місіонарем. Моя сестра коротко розказала, чого ми прийшли. А місіонер, о. Боніжо змірив мене очима, але доволі лагідно — бо певно пізнав, що я дуже боязливий. Ніде я не перебував, крім свойого села і праці на полі нічого не бачив. Самоходів

Мама Впр. о. Филипа (сидить) , пані Марія Ру з роду Буже. Померла в 1939 році.

тоді не було — ні радіо, ні телевізії. Одним словом, світогляд був дуже вузький і малий. Так я стояв перед о. місіонером. Коли побачив він мене (я був дуже марний), дещо мене запитав, а вкінці каже: " Добре хлопчику, я зараз напишу до вищої школи, а вони звідтам напишуть до вас, чи приймуть тебе, а якщо приймуть то й напишуть все, що тобі буде треба.". Дали нам у манастирі обідати — бо ми були дуже голодні. Ми подякували й з веселим серцем повернулись назад додому. Це все ще було таємницею. Сестра пильнувала пошту. До двох тижнів прийшов лист. Приймуть, але треба таких свідоцтв: від о. пароха, від учителя, лікаря і шкільні свідоцтва. Вислали ми всі вимагані свідоцтва — а відтак знову прийшов другий лист, у якому мене повідомляли, що наука починається восени, й що мені потрібно взяти зі собою. Тепер уже кінець таємниці, бо треба грошей. Моя сестра при нагоді все сказала матері. А бідна мати глибоко зідхнула та й каже: "Не маю нічого проти цього, але не знаю, як це буде? Батько напевне буде проти того. Вас є дев'ятеро. Ти найстарша хочеш іти до сестер, а тепер іще і Пилип? А це й разом? Треба ще і за школу платити?" Але моя мати була свята особа. Дали цю справу в руки Господа Бога. На щастя мати мала всю економію в своїх руках. Вона купувала й продавала. Вона все була в згоді з батьком, але гроші були в мами. Вона поїхала зі мною до міста, покупила мені все що потрібне: валізку, нове убрання, капелюх, панчохи, спідне білля, одним словом, все, що було потрібне. Приїхали ми додому, але все сховали, щоб батько не довідався. Все покищо гаразд. Але хто батькові про це все скаже? Сама мати не мала відваги про це говорити. Моя сестра просила отця пароха , щоб він це зробив. Знаючи батькову вдачу, він теж не мав відваги сказати це батькові.

МОЄ РІШУЧЕ БАЖАННЯ БУТИ СВЯЩЕНИКОМ

Одного разу сталося нещастя. Ми мали муровану хату, з великою стодолою, в якій була вся пашня й багато збіжжя. Після жнив однієї неділі ця хата згоріла разом зі збіжжям. Того ж самого дня мати сказала батькові, що я хочу йти до вищої школи вчитися на священика. Це так поділало на батька, мов грім з неба. Він мав всю надію, що я буду вести все господарство. Один сусід питав мого батька, чи він є господарем, чи я. Це пам'ятаю як сьогодні. Впродовж двох тижнів бать-

Впр. о. Филип Ру, Ч. О. враз зі своїм братом о. Еміліяном, який тепер є на місійній праці в Африці, під статуєю Непорочної Діви Марії. Знимка зроблена в Німеччині в 1913 р. перед від'їздом до Канади.

ко майже нічого не говорив з ніким, хіба два або три рази перемовився з мамою, але так, що ми діти нічого не чули. Вже прийшов час від'їзду до школи. Тато обіцяв мамі, що мене відвезе до поїзду. Того ж самого вечера перед від'їздом, мати

прийшла на город і каже мені: "Пилипе, а що буде? Батько змінив вже свою гадку і тебе не відвезе." А я відповів: "Мамо, якщо батько мене не відвезе, то я складу свої речі й пішком виберуся до школи. Рішуче!". Хоч дороги я не знав — і вона була довга. Треба більше, як день і ніч їхати поїздом. На щастя батько вранці відвіз мене до поїзду. Зі мною їхала мама, моя тітка й моя добра сестра Маріяна. Так само і о. парох приїхав на станцію та й каже моїм батькам: "Пилип не може сам їхати в таку далеку дорогу. Він іще ніде не був. Я з ним поїду".

Попрощався я перший раз зі своїми дорогими та й поїхав у світ. Всю дорогу я молився до св. Антонія, бо я собі уявляв школу як велику в'язницю з високими мурами, а в мурах є маленькі віконця, крізь які можна деколи трохи глядіти на світ. Але я був рішений стати священиком-місіонером, не зважаючи на всі труднощі, що мене зустрінуть. Парох був в школі один день, потім ві'їхав назад. Місяць пізніше той самий парох відвіз і мою старшу добру сестру до Парижу до манастиря. Туга велика, але впродовж трьох тижнів я поволі звикав до нового життя. Я чувся доволі добре, шкільні мури вже не виглядали такі високі, а ті маленькі віконця змінилися на великі. Перший лист, що я одержав до двох тижнів був від моєї сестри, заки вона ще від'їхала до закону. Вона писала: "Мій любий брате, тішуся, що ти вже на своїм місці. Маю надію, що ти діб'єшся до своєї цілі. Але знаєш, коли ми вернулись назад домів, батько впродовж двох днів ходив мов не свій. Не їв, не пив, не робив, ані нічого не говорив. Ішов на двір, приходив назад в хату, сідав на сходах, то знову виходив. Так один день і другий. Ми боялись, щоб він з ума не зійшов. Бідний батько! Але тепер уже ліпше." Ця сама сестра пізніше стала місіонеркою та післали її до середньої Африки, де вона працювала між чорними до смерти. Там вона похована між двома пальмама. Була свята особа. Ось така була дорога мойого покликання.

МІСІОНЕРСЬКА ШКОЛА

Так я опинився в місіонерській школі ОО. Облятів в Голяндії. Почав я школу в осени 1898 року. Вона тривала шість років. Школа була доволі гостра, навчання тривало від п'ятої години рано до дев'ятої вечером. Так цілий тиждень, також і в суботу. В понеділок і в четвер ми мали вільний час на про-

гульку від години першої до пів-п'ятої. Часом деколи ми діставали цілий день на більшу прогульку. Іспити я все здавав добре. Впродовж тих шість літ я мав щастя двічі підчас вакацій відвідати велике відпустове місце — Люрд у Франції. Після закінчення тих шість літ вищої школи я був один рік на новіціяті Отців Облятів, так само в Голляндії.

Опісля я поїхав до центральної Німеччини студіювати філософію і теологію. Знову шість років науки. Місцевість називалася Гинфельд (при Фульді). Тут порядок школи був подібний, як в тих перших шістьох роках, тільки ми навчались інших предметів — філософії і теології. Я теж ходив ще до Академії студіювати економію, архітектуру, малярство, ботаніку та астрономію. Дуже я мав охоту все знати. Скоро проминули тих шість літ. Я здав всі іспити добре, хоч без доктората. 10-го червня я був висвячений на священика Єпископом з Фульди. Святилось нас разом 19-ть. З того числа живе нас ще дев'ять. От якраз тепер 50 літ, що я священиком. Кажуть, що це золотий ювілей, але справді то все не було золоте, що минуло. Далеко не все. Було біле й чорне, ясне і темне, веселе і сумне. Але треба Господеві щиро дякувати за Його ласки, за Його милосердя, за Його безмежну любов, за опіку Божої Матері, Ангелів та Святих за ті довгі літа з однієї сторони, та можна трохи святкувати — але тільки трохи — щоб нічого не красти від того, що належиться Господу Богові.

ПОКЛИКАННЯ ДО СХІДНЬОГО ОБРЯДУ І ДО МІСІОНЕРСЬКОЇ ПРАЦІ МІЖ НАШИМ УКРАЇНСЬКИМ НАРОДОМ

Для нас молодих священиків прийшла найважливіша хвиля в житті: куди нас настоятелі пішлють на працю в Божім винограднику? Чи залишимося в своїм ріднім краю, чи може пішлють нас до гарячої Африки між негрів, а може до північної Америки, там де літо коротке, а зима довга — до Ескимосів? Те рішення для нас прийшло з Риму. Всі стоять нервові перед дверми настоятеля. Він кличе одного по однім до себе та каже кожному куди має їхати, і яку працю має перед собою. Ми кожного, що виходив, обступали та запитували: куди, брате твоя дорога? Відтак його цілували. Треба собі представити, що тих 19 хлопців були разом і вчились упродовж 13 років, а тепер прийшла пора розійтися — може раз назавжди.

Вже всі знають своє призначення крім двох — мене й о.

Митополит Андрей Шептицький на Канадійських степах у Альберті шукає за джерелом води. На знимці бачимо двох Отців Василіян і Отця Облята Филипа Ру.

Ґелсдорф. Тільки один професор сказав наперед, що два священики мають таке покликання, що дотепер ще жаден Облятмісіонер не мав такого покликання. Почали всі молоді священики вгадувати, де, як і що? Згадували майже всі закутини світу. Тому всі були дуже зацікавлені, коли мене покликав настоятель. Я вийшов червоний мов буряк, а всі кричать: "Куди Пилипе, куди Пилипе?" А Пилип відповідає: "А я знаю? До Українців." "А це які люди, де вони живуть?" Треба покликати професора історії. І він коротко сказав: "Українці то великий слов'янський нарід. Кажуть, що вони багато боролися з Татарами і з Турками. Щось більше з історії України, наш професор не вмів сказати.

Я був трохи переляканий, а трохи вдоволений, що я дістав особливе покликання.

Поїхав я негайно додому, до своєї родини, бо хотів ще з нею трохи перебути, а потім попрощатися раз на завжди. Тих кілька тижнів побуту між ріднею проминули дуже скоро. Прийшов час розійтися й попрощатися з батьком, з мамою, сестрами й братами із цілою великою родиною, зі селом, з милою церковцею Матері Божої зі своїм німецьким народом, зі всіми його обичаями. Одним словом, треба мені наново народитися в новім світі. Трохи поплакав і попрощався: "До побачення! Авф відерзеген!". Відвезли мене до поїзду й я поїхав.

ПОБУТ В УКРАЇНІ

Поїхав я зі своїм о. Протоігуменом через Німеччину, Авсрію, геть аж до Галичини. Заїхав я до Львова, до Митрополита Шептицького. Там перебув кілька днів у його палаті, а потім трохи у Великім Семинарі коло св. Юрія. Протоігумен ОО. Василіян зробив місце для мене в манастирі ОО.Василіян в місті Бучачі. Тепер почав я наново вчитися по-українськи. Не було аж надто важко. В Бучачі була гімназія, якої професори знали добре по-німецьки. Вони мені порадили, як маю читати по-українськи і як пробувати говорити по-українськи. Не звертати уваги, якби хто сміявся,

До пів року я вже почав по-українськи сповідати що неділі наших людей. Треба замітити, що я не вчився по-українськи ввесь день, тільки рано і ввечері. Отці Василіяни отворили власну школу в Бучачі коло церкви і манастиря. Тому, що хлопці не мали де бавитися, бо перед школою була вулиця, а з-заду будинків була стрімка гора, без дороги, то о. Протоігумен мене попросив, зробити дорогу до гори, а на горі гарну площу для забави. До помочі я мав п'ять-шість робітників. Таким чином я був цілий день з робітниками та пробував говорити з ними при роботі по-українськи. До того ще один старий парох з Городниці, біля Гусятина, дуже мене просив помагати йому, бо був сам, а село мало більше як 700 родин. Я там сповідав щодня від 10-ї години, потім ішов до школи до 12-ї години, а по полудні знову ішов від першої до четвертої. Мав я катехизацію одну годину в кожній клясі. Там пізнав я добре український нарід. Я зачав його дуже любити, так що за німців почав забувати. Правда, що люди мене дуже любили, особливо шкільні діти. Я їх учив релігію, трохи з ними співав, а в часі відпочинку я з ними бавився. Це справді був гарний час.

ПЕРЕД ВІД'ЇЗДОМ ДО КАНАДИ

Я був призначений на місійну працю до Канади. Пам'ятаю, як мені було прикро покидати це село в Україні. Коли діти-школярі довідалися, що я маю від'їхати, то приходили впродовж двох днів від ранку до вечора мене відвідати й до сповіди. Не диво, що я цей нарід так дуже полюбив. Сказав мені один професор-катехит: "Отче Ру, я хочу вам сказати наперед, що не всі наші люди в Канаді такі добрі як тут. Там є зби-

Преосв. Кир Никита Будка

раний нарід; між ними є різні релігії. Вони там між чужими людьми. Вони мусять мати більше своїх священиків. Їдьте з Богом. Ми вас шануємо, бо ви зі себе велику жертву принесете для нашого народу."

Тепер у дорогу до Канади! Але ще раз перед від'їздом до Канади хотів я попрощатися зі своїми рідними. Приїхав я до Німеччини. Питали мене до яких я людей їду до Канади? Я сказав, що до українців, які є ліпші від німців. Правда, що вони бідні, часом аж дуже, але щирі, прихильні й щиро віруючі. Тому я з охотою їду до них у Канаду. Тому не журіться , але тільки помоліться за мене і за моїх щирих українців".

Моя мати, щомісяця або що другого писала листа до мене, а закінчувала його такими словами: "Скажи Пилипе, своїм парафіянам, що я за них молюся та їх люблю". Так від 1913-го до 1939-го року, коли вона померла. Батько мене знову відвіз на станцію та мав вертатися негайно додому. Мати й наймолодша сестра лишилися були ще один день зі мною.

Батько від'їхав, але вкоротці знову вернувся.

Питаю чому? — "Я не можу".

Потішав батька як міг. Поїхав, але знову вернув. Так три рази. Малощо серце не трісло.

І справді він уже мене не побачив. Помер в часі пошести в 1919 році.

ПОДОРОЖ ДО НОВОГО СВІТУ — ПЕРШИХ ДЕСЯТЬ ЛІТ ПРАЦІ В ПІВНІЧНІЙ АЛБЕРТІ, ЯК ПІОНЕР-МІСІОНЕР

Я сідав на корабель 20-го квітня в Гамбурґу. Німецький корабель називався "Вікторел". Тоді це був найшвидший корабель у світі. За п'ять днів я вже був у Канаді. Був один чи два дні у Вінніпеґу, а потім поїхав далі до Едмонтону. Туди прибув я при кінці квітня. Там я захворів важко на шкарлятину. Відвідували мене в шпиталі в Едмонтоні, Преосв. Кир Никита, о. Гура і інші священики. Вони собі говорили: "Мало надії на нього. Шкода, що той молодий священик приїхав з далекого краю, щоб тут умерти". Але Господь Бог мене ще не хотів. Вийшов я з тієї недуги та о. Гура, о. Василій Ладика, тоді молодий священик, що опісля став Єпископом і Архиєпископом, о. Крижанівський і о. Дидик приділили мене на місійну працю на північ за ріку "Норт Саскачеван". Всіх священиків тоді в Алберті було чотирьох отців Василіян, я був п'ятий.

Отці Василіяни з Мондеру згодили одного фармера з півночі, який приїхав до Мондеру до млина, щоб мене взяв зі собою до Стрия, около 55 миль на північ за рікою "Норт Саскачеван". Сказали отці тому фармерові: "От маєте молодого священика. Беріть його зі собою, старайтеся про все, що йому потрібно. Шануйте його і Вам добре буде."

Так я їхав перший раз на своє місіонарське поле без нічого, без досвіду, без поради. Викинений мов кіт на дорозі. Йди, чоловіче, та давай собі раду, як можеш!

НАД РІКОЮ НОРТ САСКАЧЕВАН

Завіз мене той фармер до іншого фармера та каже до нього: "От що я зустрів по порозі — священика — він може бути з нами та нас обслуговувати".

Скликали кілька господарів, згодили одного фармера, який погодився мене перетримувати, очевидно безплатно. Ця

родина називалася Ткачуки. Нехай Господь Бог за їхню щирість, та прихильність щедро поблагословить. Хата мала дві великі кімнати, між ними в середині сіни. Мені дали найбільший "рум", а собі залишили менший. Їх було четверо. Нині в таких обставинах певно ніхто не хотів би чужого в комірне прийняти. Сказали б просто: нема місця.

А де ж відправляти? Скликали кілька жінок. На цвинтарі був будинок зі складаних льоґів, 18x30 фітів. Ті жінки негайно поліпили ці льоґи знадвору і зі середини, вложили двоє хатніх вікон з північної і з полудневої сторін, а звичайні двері з заходу. Це вже була церква. Скоро довідались інші колонії, що є один священик, який буде їх усіх обслуговувати. До року було вже около 12 таких церков. Перша від останньої віддалена 120 миль, майже всі попри ріку "Норт Саскачеван". В тому окрузі не було ані одного католицького священика, крім одного в індіянській резерві, о. Балдера. Була там велика індіянська школа з католицьким костелом. Наші люди мені про нього розповідали, що він є німецького походження і дуже гарний

Манастир О.О. Василіян у Мондері, Алта, що його збудував Впр. о. Филип Ру.

священик. Часто кликали його до вмираючого. Я з ним познайомився. Він знав, німецьку, французьку, англійську мови і досконало по індіянськи. Він так само був Облят. Той священик позичив мені свойого коня з боґою, поки я ще не мав своїх коників. Він був для мене одинокою розрадою впродовж кількох найтяжчих літ.

ЇЗДА КІНЬМИ

До всіх моїх колоній треба булої хати кіньми. Я мав свою пару коней. Тепер, щоб кожну колонію раз відвідати, то я мусів зробити 960 миль кіньми всякими дорогами, як літом, так і взимку. Чи паде дощ, чи сніг, чи гаряче чи 50 або навіть 60 ступнів морозу, чи почерез ями й багна, мусиш чоловіче їхати, бо деякі колонії мали тільки 3 або 4 рази відправу на рік. Щоб це все написати, що чоловік пережив на тих дорогах, то треба писати хоч книжку: топився з кіньми в тій великій ріці "Норт Саскачеван", перевернувся в рів в глибокому снігу, коні тягнули мене в рові зі саньми на плечах, або боґа підкинула мене високо вгору та я впав просто на голову, так що довго лежав доки зміг віддихнути. Але я ще був тоді молодий, загартований працею з молодости, трохи впертої вдачі, Господь Бог дав мені добре здоров'я, Боже Провидіння мене все виратовувало, кілька разів навіть від певної смерти. Так я пережив 10 літ,від 1913-го до 1923-го року. В тім часі я багато не бував, бо не було багато часу до того. Докінчив деякі каплиці або церковці та збудував дві або три нових. На прохання о. Гури і Сестер Служебниць я побільшив сиротинець в Едмонтоні, збудував гарну церкву в "Ледук", що є 20 миль на полудне від Едмонтону. На прохання о. Гури ще побудував меншу церкву на "Гайлейк" в Алберті. В 22-ім році ще побудував манастир для ОО. Василіян в Мондері. Будова тривала від весни до пізньої осени.

До року я вже мав 12 колоній, і не аж дуже маленькі. Було два центри: Стрий і Редвей Сентер. Коло Стрия було: Стрий — около 80 родин, Велет — 20 родин, Киш Лейк — 30 родин, Флет Лейк — 45 родин, Давнінґ — 30 родин, Беліс — 20 родин, Смовкі Лейк — 50 родин + 30 родин, Редвей — около 80 родин, Елдорина — 40 родин, Куквил — 20 родин, Ред Вотер — 30 родин,. Сонленд — 20 родин. Ці колонії були віддалені від осередку Стрия від 8 до 72 милі.

Тепер порахувати скільки миль треба зробити, щоб кожну колонію раз відвідати та мати відправу? 990 миль, або круглими числами 1,000 миль, і то кониками через ліси, багна, дощ чи погода. Так я місіонерував упродовж 10 літ, без брата-священика, без поради і розради, без жадної помочі! Хіба деколи лише я їхав через ріку поромом до Мондеру, або до Едмонтону до ОО. Василіян, які мене все підохочували, особливо о. Гура і о. Василій Ладика — (він до смерти був для мене дуже щирий), і о. Крижанівський з Мондеру.

ДЕЯКІ ПРИГОДИ

Щоб всі пригоди описати, що їх я пережив упродовж тих десяти літ, то треба було б написати цілу книгу. Деякі з них згадую. Топився одного разу зі своїми кіньми в ріці Норт Саскачевані. Пропали тоді коні, валізки, метрики, книжки, тощо. Тільки що з бідою св. Михаїл витягнув мене за одну волосину з води. З тих безчисленних випадків трапився ще і такий. Раз по Службі Божій мав бути ще мітінґ-збори в справі запису церкви на Єпископа. Було багато противників, може більше як половина. Я бачив, що всі противники були в церкві, а з доброї сторони були лише декілька осіб, тому після відправи я сказав, що не буде зборів, знаючи, що з того не буде ніякого добра, хіба великий крик, а може і бійка. Повторив я це кілька разів, а люди не відступили. Нараз вискочив один сильний чоловік (якого всі боялися), і схопив мене лівою рукою за комір, а праву затиснув і витягнув до удару. У мене кров почала кипіти, — але в тій хвилині, мов блискавка майнула думка: це ж церква і я священик. Не можна битися"! Глянув я гостро в очі напасника й крикнув: "Мироне пусти!" За хвилину щераз та й щераз. Тепер той чоловік пустив мій комір, обернувся, та й пішов, всі решта пішли за ним. Місяць пізніше, одного вечера, стукає хтось до дверей. Я був самий. "Прошу", — сказав я. Двері отворились, входить в кімнату чоловік, і то цей самий, що мене в церкві схопив за комір. Мені стало ніяково, але не так дуже, я не в церкві, але в хаті. В потребі то я можу боронитися. Подав йому крісло та й кажу: "Прошу сідайте". Почав я з ним обережно говорити, бо не знав чого він до мене прийшов. Нараз я його просто питаю: "Чого ти Мироне схопив мене в церкві за комір, і що ти хотів?" А він: "Ми мали в ночі мітінґ-збори в справі церкви й рішили, як не буде по нашому —

то я маю Вас викинути з церкви — живим або мертвим". "А чому ти так не зробив", питаю. А він: "Я сам не знаю". Він мене перепросив,, а я подав йому руку та й кажу: "Так Мироне більше не роби."

ПОМІЧ І ВПЛИВ ОТЦІВ ВАСИЛІЯН В МОЙОМУ МІСІОНЕРСЬКОМУ ЖИТТІ

Наперед Отці Василіяни, бл. пам. о. Протоігумен Філяс домагався для мене і ще для одного священика знайти місце, де ми могли б учитися української мови та Східнього Обряду. Це було в місті Бучачі. Коли я приїхав до Канади, до кого ж мені вдатися? Мені порадив Преосв. Будка, щоб тимчасово вдатися до Отців Василіян в Едмонтоні. І так я зробив. Ігумен ОО. Василіян в Едмонтоні був о. Матей Гура. Його помічником був о. Василій Ладика — пізніше Єпископ і Архиєпископ.

ВПреосв. Архиєпископ Кир Василій Ладика, ЧСВВ.

Я важко хворів в Едмонтоні на шкарлятину. Вони все мене відвідували. Коли я вже чувся добре, то мені порадили, щоб я їхав на північ від ріки Норт Саскачеван, бо там є багато наших новоприбулих українців, без священика — правдива місіонерська робота. До року я вже мав 12 колоній, всі в лісах на півночі від ріки Норт Саскачеван. Був там упродовж 10-ти років. Якщо я тільки мав якийсь клопіт чи щось потребував, до кого я звертався? Їхав своїми кониками 60 або 70 миль до Мондеру до о. Крижанівського і о. Дидика, або до Едмонтону до о. Гури і до о. В. Ладики. Тепер вони всі покійні. Нехай Господь Бог дасть їм велику заплату за це все в царстві небеснім.

Отці Василіяни дали мені нагоду будувати: дім Сестер і для сиріт в Едмонтоні; церкву в Лидук; манастир в Мондері; велику церкву в Мавтен Ровд; і велику залю та школу на 8 кляс у Шікаґо.

Коротко сказати: Василіяни мене мали, як одного з Василіян. Обляти французи не мали жадного поняття, ні про східні народи, ні про Східній Обряд. Тому належиться прилюдна подяка Отцям Василіянам за їхню прихильність, щирість і за поміч, що я мав від них від 1911 р., до сьогодні. Якщо б я забув когось зі своїх добродіїв, але одного я не міг би забути, а саме Їх Ексцеленції Архиєпископа Василія Ладики — також Василіянин. Вони від першого дня, коли я тільки приїхав до Едмонтону на початку травня 1913 р., аж до 1956 року були моїм дорадником і мали на мене вплив. Також мав на мене вплив о. Василь Каменецький, ЧСВВ, який був зі мною в Бучачі, а тут у Канаді він мене заохочував упродовж усіх довгих років моєї священичої праці. Дякую Впр. о. Протоігуменові Бонифатієві Слободі, ЧСВВ і Впр. о. ігуменові Рафаїлові Мельникові, ЧСВВ, та другим Отцям Василіянам.

БУДОВА ЦЕРКВИ В МАВТЕН РОВД

По тому сумному 1923 році до 1924 р., я почав з новою енерґією та охотою далі будувати. Бл. п. о. Гура, ЧСВВ обслуговував парафію Мавтен Ровд у Манітобі. Він тут приїжджав раз в місяці з Мондеру. Тут мали будувати більшу церкву, бо стара церква буде дуже маленька, а громада велика — понад 150 родин. Отець парох Гура та громада дуже мене просили побудувати їм церкву в Мавтен Ровд. Дістав я всі потрібні дозволи й вкінці червня 1924 року почав велику будову. Церква

Величава церква в Мавтен Ровд, Ман., що її збудував Впр. о. Филип Ру.

збудована з дерева. Має 120 стіп довжини, а 96 ширини. Форма східня і одинока тут у Канаді чи в краю. Має около 140 вікон, є одна велика баня по середині, а чотири маленькі в кінцях хреста. В середині має ґалерію навколо цілої церкви, що є за колюмнами. Має з надвору до середини 6 входів. Всю роботу зробили члени парафії, тільки був один головний майстер, що працював за гроші. Люди так працювали день за днем, що ціла велика церква була скінчена за одинадцять місяців з надвору і в середині. Навіть і з надвору помалювали. 12-го липня, в празник св. Петра й Павла відбулось отворення тієї церкви. Народу було до 5,000 осіб, між іншими і заступник Манітобського прем'єра, Пн. Лафонтень. З клиру не було нікого, крім пароха, мене одного.

Правда, що Мавтен Ровд це дуже гарна і побожна громада одна з найкращих на фармах у всій Канаді. Так само я мав дуже щирих і пильних тростів. Мені здавалось, що я почувався між ними, як в Україні, в тім великім селі Городниці, між тими добрими й щирими людьми. Довгу так само ми не робили при цій будові.

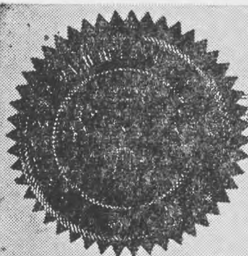
В тих 10-ох роках я багато не будував, бо не було часу. Все був в поїздках. Докінчив дві церковці, збудував дві менші, а ще поправив дві церковці. Збудував другу половину сиротинця в Едмонтоні, гарну церкву в Ледук, недалеко від Едмонтону, на Гай Лейк, манастир Отцям Василіянам у Мондері та велику церкву в Мавтен Ровд.

В осені 1925 року Єпископ Никита Будка призначив мене парохом в Мавтен Ровд з осідком у Портедж ля Прері, Ман. Я мав поручення від Єпископа збудувати церкву в Портедж ля Прері. Будова цієї гарної церкви тривала від Великодніх свят 1926 року до 1-го березня 1930 р. У тому самому часі будували за моїми плянами теж церкву у Віннипеґозис, 40 миль на північний-захід від Давфину.

ПОКЛИКАННЯ ДО КУКС КРІК

До мене приходили трости з Кукс Крік, Ман., і прохали, щоб я поїхав до них, але я їм нічого не обіцяв. Восени 1929 р., Преосв. Кир Василій Ладика писав до мене до Портедж листа в тій справі, але я йому негайно не відписав, (я ніколи не спішився листа писати), як Єпископ Будка раз сказав до о. Гури: "Отець Ру дуже рідко пише, але як напише то є що читати. Я його листи всі держу в архівах". Вкінці мене таки покликали до Вінніпеґу. Треба було їхати. У Вінніпеґу, Владика представив мені справу нової парафії в Кукс Крік, а я відповів, що не маю охоти там їхати. На це Владика каже: "Що ж я маю відповісти тростам з Кукс Крік, бо вони не дають мені спокою". Я відповів так: "Я від себе ніяк не бажав би цього, але як священик то повинен не тільки слухати розказу свойого Єпископа, але також сповнити його бажання, якщо можливо. Тому я Вам відповідаю так Ваша Ексцеленціє: якщо Ви самі того бажаєте, тоді я послухаю Вас, хоч проти мойого бажання". А він мені відповів: "Я Вам, Отче, даю моє повне благословення, якщо Ви то зробите." "Ваша воля, Ексцеленціє."

Першого березня, 1930 р., я став парохом парафії Кукс Крік, церкви св. о. Николая, і церкви св. Михаїла в Тиндал. Церква св. Николая — три милі від церкви св. Івана Хрестителя в Кукс Крік — злучилася з тією церквою. До того я ще мав їхати до парафії в Портедж ля Прері, 80 миль від Кукс Крік, поки Єпископ не призначив другого священика для Портедж ля Прері.

...S CHANCERY | 511 DOMINION STREET

Winnipeg, Man. 4. листопада, 1925.

ч. 66. 25. Орд.

Всч. о. Филип Ру ЧНІ.
Едмонтон, Альта.

Грамота похвальна.

Дня 1. листопада с. р. видів я Вами збудовану церкву в Mountain Road, Ман. Будова стильова, гармонійна, величава, прекрасна, з огляду на трудности звичайні і надзвичайні при сій будові найбільше піднесення гідне є се, що будова са доведена до кінця остає без довгу, а представляє вартість найменше три рази більшу, чим на ню видано. Се є в цілости Ваша особиста заслуга не лише в колектованню, але в особистім веденню соток щирих робітників, що ставали з Вами до будови Дому Божого, та ли з особистій повній посвяти і витревалости праці. За ту подиву гідну роботу складаю Вам в імени своїм і вірних з Mountain Road сердечне Спаси-Біг заслужену найбільшу похвалу, та повне признання.

Най Бог Вас благословить

† Никита Еп.

ПОХВАЛЬНА ГРАМОТА
для Впр. о. Филипа Ру, Ч. О. від Преосв. Кир Никити Будки, першого канадійського Єпископа

. . . Дня 1 листопада 1925 р., я бачив церкву в Мавтен Ровд, Ман., що Ви її збудували. Ця будова стилева, гармонійна, величава, прекрасна. З огляду на труднощі зичайні й надзвичайні, що були при цій будові, найбільше годиться завважити, те, що ця будова доведена до кінця без довгу. Вона представляє тепер вартість найменше три рази більшу, ніж на

неї видано. Це є в цілости Ваша особиста заслуга не тільки в збірці грошей чи організованні робітників, але теж в особистім провадженні соток щирих робітників, що ставали з Вами до будови Божого Дому й повній посвяти й витривалости праці.

За ту подиву гідну роботу, складаю Вам в імені своїм і Вірних з Мавтен Ровд сердечне Спаси-Біг. Даю Вам заслужену найбільшу похвалу та повне признання.

Хай Бог Вас благословить!

† НИКИТА, Єпископ

Вінніпеґ, 4 листопада 1925 р.

ч. 66, 25. Орд.

Кукс Крік парафія мала дві маленькі церковці на 250 родин. Церква св. Івана Хрестителя і церква св. Николая, дві з половиною милі одна від одної. Я почав парафіяльну працю **в Кукс Крік 1-го березня 1930 року, а влітку того ж року почали будувати нову муровану церкву.** Шутру й каміння навозили вже були наперед фармері з Тиндал. Насамперед почали копати фундамент і негайно розробляли цемент з ґрабом. Мужчини мішали, а жінки носили каміння і кидали в цю мішанку. Виглядало це немов би великі муравлі готувалися до зими. Інші знову розбивали великі каменюки на дрібні куски. В мішанку зужито около 12 "карловдів" цементу. Мішанку возили тачками та носили відрами. А робота йшла поспішно вперед. До зими той великий салер — 140 стіп довгий і 100 широкий, був скінчений, разом з підлогами горішніми й нижніми. Верхня підлога — залізобетонна. В останній хвилині перед зимою було посвячення угольного каменя, що його довершив Кир Василій Ладика. Було около 5,000 осіб. Легко і з розмахом почато будову, але поволі й важко довелось її закінчувати. Це було влітку 1930 року. Наступного року, я вперше по 18-ох роках поїхав до Старого Краю відвідати свою стареньку матір. Тоді попрощався я з нею в послідне. Померла вона 1939 року. Мала 83 роки життя.

Вернувся я назад на канадійські степи. А тут біда. Ще й яка! О горе! Посуха, саранча впродовж трох років. Малі фармері і так були бідні, а тепер мусіли "реліфу" шукати. Так було до 1938 року. А що ж сталося з тим великим "салером"? Правда, грошей не було, але було доволі робочої сили. Було около 400 хлопців і дівчат. Бідні шукали за працею, але ніде не було. Великі родини, багато дітей, а їли мов пустельники. Гроші — така рідкість мов дияманти. Але якось ми давали со-

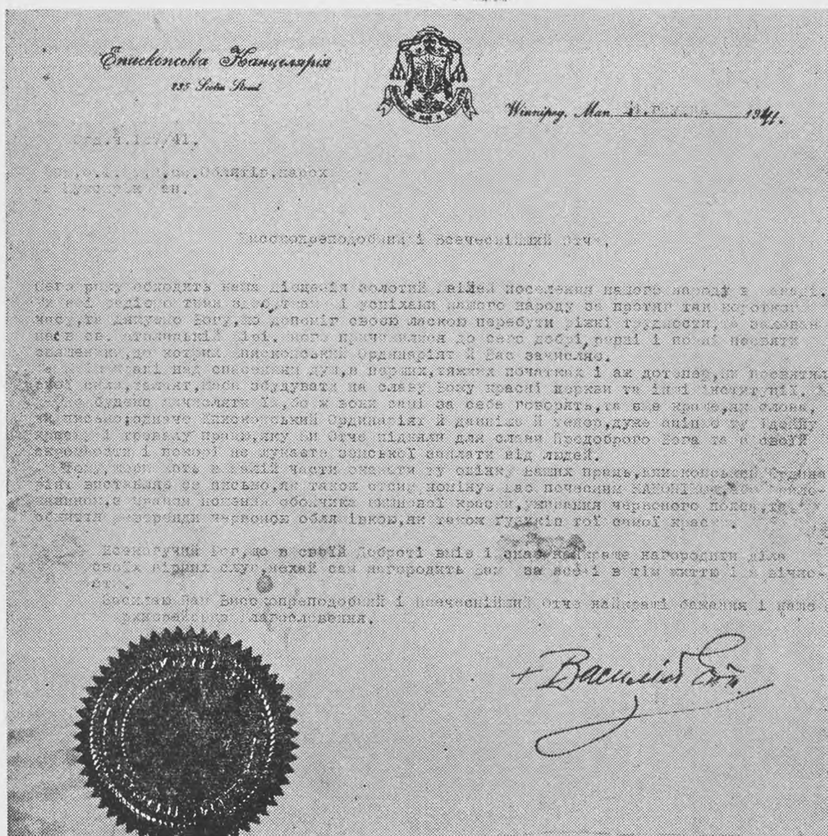

"Степова катедра" в Кукс Крік, Ман., що її збудував Впр. о. Филип Ру, і де він 30 літ є парохом.

бі раду. Робили ми коло нової церкви, мов ті мурашки. Ставили різні постанови, менші і більші. Навіть страсти Христові. Було около 40 вибраних аматорів. 1934 року почали ми дальше будувати церкву. Кожного року трохи вище. В 1938 році ми вже могли поставити хрести на дев'ятьох банях. **У 1940 році відбулось відкриття нової церкви,** яке довершив Архиєрей Кир Василій Ладика в присутності численного народу. Від 1933 року відправа відбувалася в салері, аж до 1940 року. Нераз було важко, але з другої сторони веселіше, як тепер. Люди сходилися, говорили, оповідали собі різні історії та казки з давнини, співали веселих пісень, весілля відбувались в хатах, а не в мертвих залях. Батькам було весело між своїми дітьми, а священикові між своїми парафіянами.

Мені треба було докінчити будову т. зв. степової катедри. Від 1940-1952 рр., докінчувалась робота в середині і назовні. **А в 1952 році відбулося велике посвячення нової церкви.** Були присутні Єпископи: Кир Ізидор, Кир Ніль, Кир Андрей і Кир

Максим. Ахиєпископ Василій розпочав посвячення церкви, а опісля заступив його Єпископ помічник, теперішній Митрополит Кир Максим Германюк разом з Кир Андреєм в асисті священиків. Було около 7,000 осіб. Знову ж рік пізніше в тій самій церкві відбулося свячення нового священика, о. Матея Котовича, який родився в Кукс Крк. Було так само около 5,000 осіб.

Єпископська Канцелярія
235 Scotia Street
Winnipeg, Man. .... 1941.

ПОХВАЛЬНА ГРАМОТА
для Впр. о. Филипа Ру, Ч. О. від Преосв. Кир Василія Ладики, другого з черги канадійського єпископа

. . . Цього року, 1941, наша українська Католицька Дієцезія обходить Золотий Ювілей поселення нашого народу в Канаді. Ми всі радіємо тими здобутками і успіхами нашого народу за протяг так короткого часу. Дякуємо Богу, що допоміг своєю ласкою перебути різні труднощі та захо-

вав нас у св. Католицькій Вірі. Много причинилися до цього наші добрі, ревні й повні посвяти священики, до котрих Єпископський Одинаріят і Вас зачисляє.

Крім праці над спасенням душ, в перших тяжких початках і аж досі Ви посвятили свої сили, свій талант, щоб будувати на славу Божу красні церкви та інституції.

Не будемо вичисляти їх, бо ж вони самі за себе говорять ще краще ніж слова чи письмо. Одначе Єпископський Ординаріят, як давніше так і тепер дуже оцінює цю ідейну, красну і тривалу працю, яку Ви Отче підняли для слави Предоброго Бога та в своїй скромности і покорі не шукаєте земської заплати від людей.

Тому, щоб хоч у малій частині виявити ту оцінку Ваших праць, Єпископський Ординаріят виставляє це письмо, як також оцим номінує Вас почесним КАНОНІКОМ, або Крилошанином, з правом ношення обойчика вишневої краски, уживання червоного пояса та обшиття реверенди червоною облямівкою, як теж ґудзиків тієї самої краски.

Всемогучий Бог, що в своїй Доброті вміє і знає найкраще надгородити діла своїх вірних слуг, хай Сам надгородить Вас за все і в цім житті і у вічності.

Засилаю Вам Високопреподобний Отче найкращі побажання і наше Архиєрейське Благословення.

† ВАСИЛІЙ, Єпископ

Вінніпеґ, 14 грудня 1941
орд. ч. 127/41.

ХТО БУВ МОЄЮ ПОМІЧЧЮ?

В 1954 році розпочав я будову великої Кальварії разом з великою печерою Божої Матері, Непорочно Зачатої Пречистої Марії з Люрду. Мав я дозвіл від Архиєпископа Кир Василія і від своїх настоятелів, під умовою, щоб не робити жодних довгів. Але мусів почати без жодного фонду. Тепер, у 1960 році , 50-літній Ювілей мого священства. Велика печера Небесної Матері з Люрду вже скінчена без довгу, але щоб скінчити цілу Кальварію, то ще треба два роки добре працювати, щоб її докінчити. А звідкіль взялися ті потрібні гроші для того великого Божого діла? Того я й сам не знаю. Я можу тільки сказати:

1. Божа поміч через застуництво Непорочно Зачатої Діви Марії, що в її честь моє діло почалось.

2. Я просив св. Йосифа бути моїм касиром і моїм щирим господарем, так як він був для Божого Дитяти та Пречистої Діви Марії в таких то бідних часах і в часто трудних обставинах. Це діло є також для Божого Дитяти й для Його любої Матері. Дотепер він показався правдивим св. Йо-

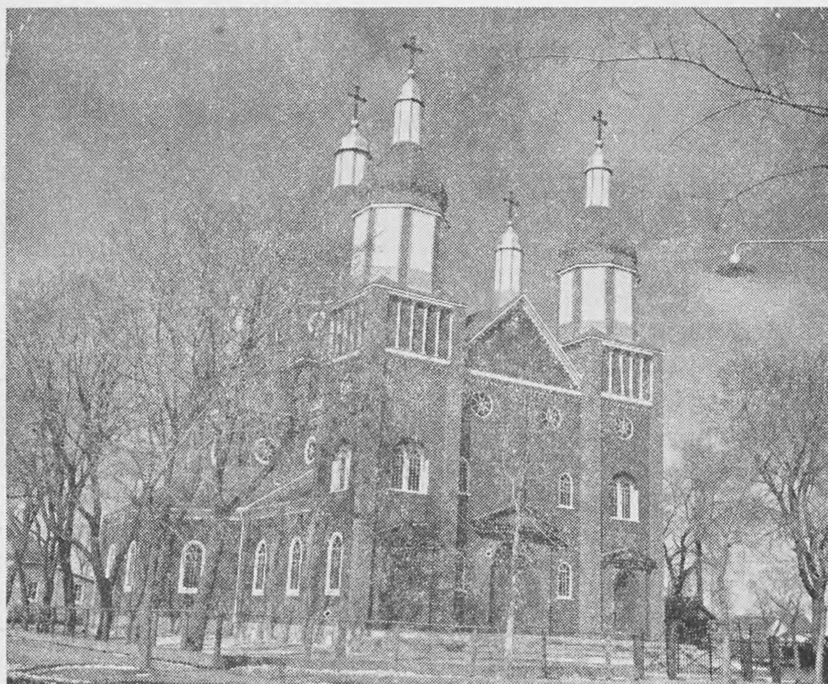
сифом. Маю надію — якщо це така Божа воля — що тим самим Великим помічником в тому Божому ділі він буде до кінця, до завершення Кальварії і Печері Непорочно Зачатої Діви Марії.

Тепер у часі моєї душпастирської праці в колись великій парафії в Кукс Крік (350 родин) через 30 років, я як будівничий парох, будував або зробив пляни і оглядав поступ будови або тільки пляни робив. А моя права рука в будовах — це майстер Михайло Янчинський, він та його дружина.

ЗАГАЛЬНИЙ ПЕРЕГЛЯД БУДОВИ ЦЕРКОВ

Пригадую собі, що я виконував будови чи робив пляни:

1. В лісах у північній Алберті: а) докінчення 4-ох церков б) переміна двох церков, в) будова двох церков.
2. Гарну церкву в Лидук, недалеко Едмонтону, в 1921 р.
3. Побільшення сиротинця Сестер Служебниць в Едмонтоні, 1916-1917 рр.

Українська католицька церква в Портедж ля Прері, Ман., яку збудував Впр. о. Ф. Ру, Ч. О.

4. Пляни на церкву в Гайлейк, Алта,— 1920 р.
5. Манастир оо. Василіян, Мондер — 1922-1923 рр.
6. Велика церква в Мавтен Ровд, Манітоба — 1924-1925.
7. Портедж ля Прері — велика церква — 1926-1929 рр.
8. Вінніпеґозис — гарна церква — 1927-1928 рр.
9. Кукс Крік — велика церква — 1930-1940, вповні скінчена в 1952 році.
10. Так само зробив гарні пляни на церкву в Оттаві, але дотепер ще не вибудована. Я там особисто був і студіював обставини та місце на нову церкву в самій середині міста. Зробив всі пляни, 9 після вимог головного ного інспектора міста, а він обіцяв підписати пляни і дати дозвіл будувати.
11. В році 1935, в місяці лютому, я почав з людьми будувати гарну церковцю в Ґримзбі, Онтаріо. Я їздив туди щороку впродовж 5 чи 6 літ на два або три тижні, щоб наглядати за будовою.
12. В осені того самого року я їздив до Шікаґо в ЗДА, на прохання о. Теодорвича, ЧСВВ, що був парохом церкви св. Николая. Був я там шість тижнів. На весні, 1936 р. почали там фундаменти на велику галю (120 стіп довга,

Впр. о. Филип Ру, Ч. О. серед робітників при копанні фундаментів під будову церкви в Ґримзбі, Онт. в 1936 році.

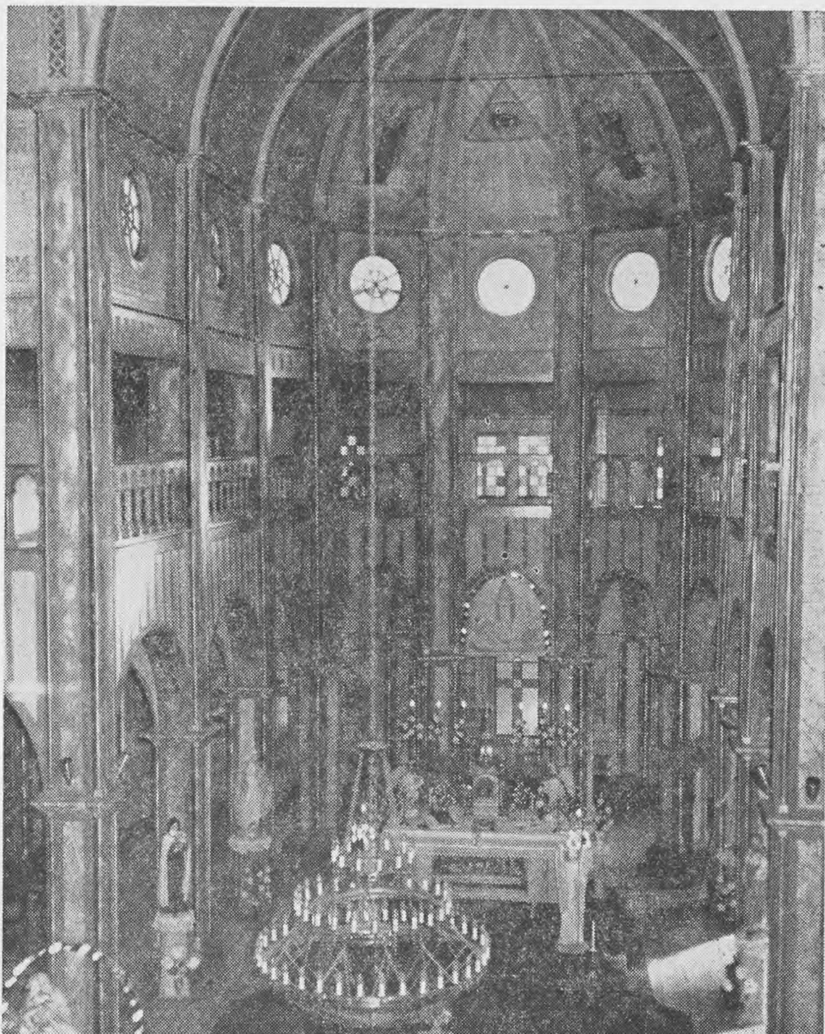
Українська католицька церква в Гримзбі, Онт., яку збудував Впр. о. Ф. Ру, Ч. О.

а 60 широка), без салеру. Перша підлога це була галя, друга — це велика заля на 8 кляс.

13. Так само 1936 р. на прохання о. А. Роборецького, (він ще не був тоді Єпископом), я зробив пляни на церкву в Давфині. Виконав будову пан Михайло Янчинський. Я тільки їздив туди кільканадцять разів на прохання о. пароха. Церква була скінчена 1939 року.

14. В тому самому році я зробив пляни на церкву (тепер катедра) св. Йосафата в Едмонтоні. Робив це я на прохання о. Ігумена Дидика, ЧСВВ. Роботу виконав майстер Мих. Янчинський. Я тільки їздив там на оглядини, або тоді як майстер, або о. Ігумен мене просили. Церква гарна, але в середині низька. Я знав, що так буде, але о. Дидик мене дуже просив, щоб церква в середині не була зависока, бо буде трудно її взимку огрівати.

15. Зробив пляни на церкву в Саскатуні, (тепер катедра), на прохання о. пароха, о. М. Пелеха, якщо не помиляю-

Внутрішній вигляд української католицької церкви св. Покрови в Мавтен Ровд, Ман.

ся. Виконав будову мій давніший майстер, Михайло Савчук. (То були мої майстри, бо в мене навчилися).

16. В 1943 році розібрали стару церкву в Кукс Крік. Була збудована з льоґів. З того зужили матеріял на нову церковцю в Кловерліф, що є 11 миль від Кукс Крік. Коли почали, то громада мала $34.00 з коляди. До осени

церква вже була збудована. Має одну баню по середині. Її будував я і мій молодий майстер, Никола Ковалик, з поміччю парафіян. Найбільше до будови причинився пан Прокіп, що на його землі стоїть церква. До помочі в будові були деякі парафіяни, особливо панове Іван і Стефан Бучки. Майстер був заплачений з парафіяльної каси з Кукс Крік. Правда, що платня не була така висока, як тепер. Те, що тепер майстер дістає за дві години, то колись в тих часах він діставав це за ввесь день. Але заплати за те він не мав, а навпаки, ще я доложив

Українська католицька катедра в Едмонтоні, Алта, пляни виробив Впр. о. Ф. Ру, Ч. О.

Українська католицька церква, як "писанка" в Ст. Кетеринс, Онт., яку збудував Впр. о. Филип Ру, Ч. О. Біля церкви стоять парафіяни з о. парохом Філєвичом. Церква збудована за часів, коли тут парохом був теперішній єпископ Преосв. Кир Ізидор Борецький.

сотню-дві з моєї кишені. Від весни до осени я майже їхав там щодня зі своїм майстром до роботи. Але Богу дякувати, тепер мають щомісяця відправу.

17. Відновлення церкви св. Йосафата в західнім Торонті в середині на прохання о. пароха, Андрея Роборецького. В середині стіни були з цегли, нічим не покриті, стелі справжньої не було, тільки крокви були зверху. Ми це все гарно викінчили, так що ця церква є тепер катедрою. Мені до помочі були пп. Михайло Янчинський і Віктор Ґаротт, обидва мої майстри.

18. На прохання о. пароха Ізидора Борецького (тепер Єпископа), я зробив плян церкви в Ст. Кетеринс, Онт. Отцеві парохові було дуже важко дістати дозвіл для будови

церкви. Місто до 75 відсотків католицьке, а урядниками були масони. Але, остаточно, будучий Єпископ, а тоді о. парох, І. Борецький, виборов справу, дістав дозвіл, і негайно почалась будова. До року збудували салер, покрили його "вотерпруф" і вживали його для відправ 3 або 4 роки. Тимчасом будували дальше саму церкву. Вона стоїть при Елизабет гайвей, де є сполучення шляхів з усіх сторін. Майстром будови був якийсь час Віктор Ґарбитт, а пізніше один член з парафії, який дуже гарно працював. Всі дахи вкриті міддю. Ту роботу покриття зробив п. Михайло Янчинський з поміччю п. Николи Черемшинського. Церква дуже гарна з середини і назовні.

19. В Лейдивуд, на прохання о. Йосифа Кормила з Босижур, зробив я плани церкви. Люди церкву самі збудували. Церква мурована. Не має бані в середині, але має дві бані з переду. Я мав нагляд над цією будовою враз з о. парохом Й. Кормилом.
20. Іст Селкирк — люди хотіли плянів подібних до церкви в Лейдивуд. Церква збудована під проводом о. пароха, совітника Романа Добрянського. Мурована. Парафіяни робили майже всю роботу, крім мурування. Церква має форму хреста з двома вежами з переду. Чотири угли в хресті, так збудовані, що можна пізніше в середину поставити баню.
21. Вест Селкирк. Я зробив пляни. Майстром був Мих. Янчинський. Пізніше помагав йому п. Є. Ґалобічка. Будову провадив о. совітник Роман Добрянський. Церква скінчена і досить гарна.
22. Церква в Ґонор. Парохом є о. Володимир Божик. Я робив пляни, виміряв фундамент, був ще двічі або тричі, а решту провадив сам о. парох.
23. Церква в Парках, де парохом є о. Семен Іжик. Зробив я там пляни. Був там кілька разів з початку, дивився на прокладення фундаментів, на посвяченні площі і фундаментів, потім щераз був, як були початі дахи й бані. Церква вже є закінчена. Має гарні три бані. Майстром був п. Є. Ґалобічка.
24. Церква в Іст Килдонан. Парохом є о. Ігор Шпитковський. На прохання о. пароха й церковного комітету я зробив пляни та пильнував роботу. Часто туди їздив, бо

Українська католицька церква в Давфин, Ман., пляни виробив Впр. о. Ф. Ру, Ч. О.

так вимагав уряд з Іст Килдонан. Інакше не мали б дозволу будувати. Хоч я доглядав роботу, але Комітет часто багато змінював по свойому. Будівничим був Степан Зуляк. Майстрами були пп. Мих. Янчинський і Никола Черемшинський. Перший був лише короткий час, а потім він відступив, бо він привик до моїх плянів та їх досить точно виконував. Церкву тут покрили мідю і вона хоч нова, але виглядає чорна.

25. Церква в Кенорі, Онтаріо. Я зробив тут плян у формі хреста з трьома банями на переді; одну в середині, трохи позаду і більшу, а дві середньої величини по боках середньої бані. Тим способом зробився дуже гарний фронт. Першим будівничим був п. Никола Кохайда, а другий майстер був Никола Матвіїв. Обидва згадані майстри робили трохи забагато по свойому, але тепер церква вже збудована. Вона має теж дуже гарну викінчену залю під церквою. Тепер церква готова до посвячення. Вона була збудована з великими труднощами, але нарід був щирий та витривалий до кінця. Не знаю чи вони будуть вдячні для мене чи ні, але я працював для них скільки міг, за Божою поміччю та з добрими людьми. Все Богові на славу, а нашим людям на спасіння!

26. Кальварія в Кукс Крік у честь Матері Божої Непорочного Зачаття з Люрд. Будову зачав я в 1954 р. Маю надію закінчити її в 1962 році, якщо св. Йосиф буде дальше моїм касиром, а добрі люди складатимуть свої щедрі жертви.

Українська Католицька церква в Лейдивуд, Ман., пляни виробляв Впр. о. Ф. Ру, Ч. О.

Фотомонтаж церков, що їх будував Впр. о. Филип Ру, Ч.О. — На долі бачимо його помічника майстра Михайла Янчинського.

Багато других плянів для наших церков я робив, але годі те все запам'ятати й списати. Може я і забув деяку церкву згадати, або деякого майстра, чи декого з Всечесних Отців Парохів — то пробачте мені. Бо вже старіюся і пам'ять коротка.

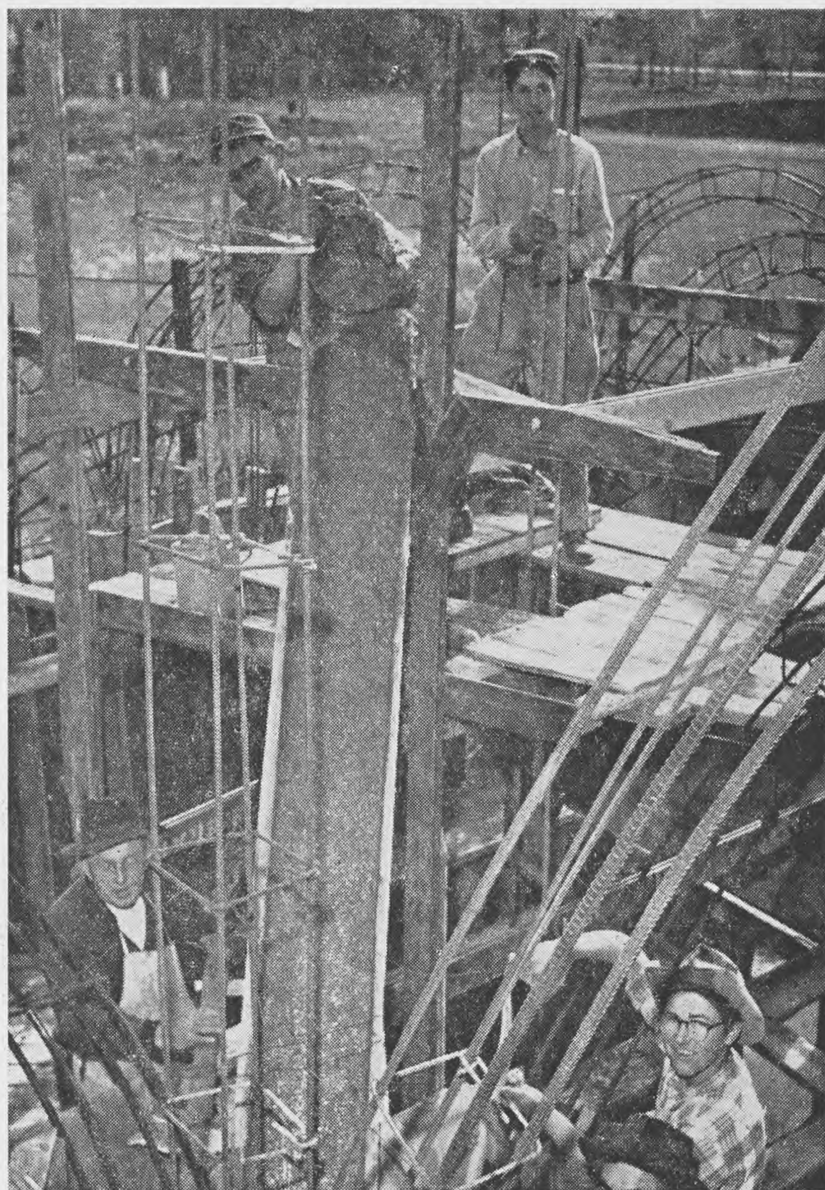
ДЕЩО ПРО КАЛЬВАРІЮ

Тепер я хочу кілька слів написати до всіх добродіїв Української загальної кальварії та печери-ґроти Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії в Кукс Крік, Ман.

Наперед я хочу дати загальний звіт від 1954 до 1960 року.

1. Всіх людей записаних у двох книжках, які давали якусь жертву на Кальварію і на печеру Божої Матері від одного доляра до $300.00, два навіть понад тисячу дол. Всіх жертводавців рівно записано 2,000 осіб. В тому числі дуже багато осіб давали по 2, 3, 4 і по більше разів по $5.00 і $10.00. Ціла сума до 2-го березня, 1960 р., $24,025.20. До того ще $1,000, що мені дали особисто бл. п. Кир Василій Ладика, а я ці гроші дав на Кальварію, але їх не записав, отже разом з цими грішми було $25,025.00. Всі жертви я зараз вписую до однієї книжки, а пізніше до одної великої пам'яткової книжки поазбучно. Ця друга книжка буде лежати коло ніг фігури Божої Матері в печері на вічну пам'ять тих добрих людей.
2. Дотепер усе є виплачене, ще є трохи сплат, але небагато — може на яких два або три місяці.
3. Ще є щирої та доброї праці на два роки. Головні видатки є на шутер, цемент і оплату робітників, (треба 5-7 робітників) щодня, від весни до пізної осени, $800 до $900 щомісяця — себто около $9,000 щороку. А моя робота є "фрі" — задармо, — чекаю на Божу заплату.
4. Маю одне прохання до тих людей, які ще за 1959 рік за свою щиру жертву не дістали ані посвідки, ані подяки, але я їм вишлю. Буде посвідка на цей рік зроблена. Прошу мені вибачити. Я сам один, мені ніхто не помагає в писанню. Але дотепер ще нікому не пропали їхні жертви на пошті, що прислали чи готівкою, або чеком, чи "моні ордер", я їх дістав та все є записане.

5 Ось останні літа мого життя скоро проминають. 6-го серпня зачинаю 78-й рік. Маю тільки одне бажання,

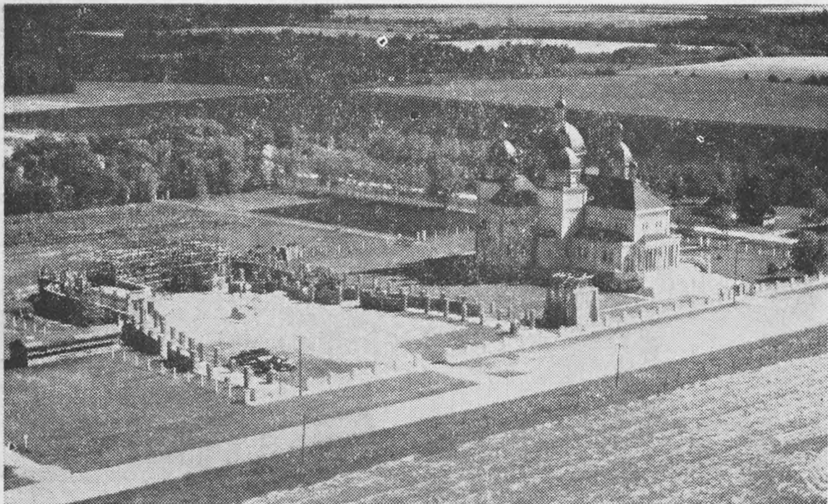

Впр. о. Филип Ру, Ч. О. працює при будові Кальварії в Кукс Крік, Ман. Чотирьох робітників помагають заливати цементом стовпи.

а саме, закінчити Кальварію і печеру Божої Матеі, якщо така воля Божа Тому я маю загальні завваги:

1) Насамперед, я тільки будував церкви, або робив пляни на церкви та давав вказівки тим, що мене просили або наші Владики, або отці духовні, або парафіяни і їх Комітети. Звичайно, я відмовлявся від того, бо мав доволі праці в своїх парафіях. Але знову ж я таки думав собі: "Це є Божі доми, я можу те зробити,а колись Господь Бог мене може питатиме, чому я того не зробив, чому я той талан, що Він мені дав, разом з тими іншими особистими ласками, чому я це все змарнував. А що ж я буду відповідати?" Отже, треба було людям у тій Божій справі помагати.

2 Треба пам'ятати, або хоч розважати, в яких обставинах більшість тих церков, або інших будівель постала. Ці люди, що приїхали зі Старого Краю після другої світової війни, звичайно, не мають вистачаючого зрозуміння в яких обставинах наші люди жили тут у Канаді перед світовими війнами, хоч багато читали та чули, не можуть собі справді уявити скільки наш нарід пережив лиха, нещасть, голоду, переслідування, нужди і страдання. Стратили наші люди нераз майно та здоров'я.

Загальний вид (з літака) на величаву церкву т. зв. степову катедру в Кукс Крік, Ман., і на розпочату будову Кальварії.

ЯК БУЛО КОЛИСЬ?

Деякі громади почали будувати церкви майже без жодних фондів. Інші мали трохи грошей, але небагато. Наприклад — Мавтен Ровд парафія мала всього $4,500 на церкву, яка тепер коштувала б пів мільйона долярів. Парафія у Портедж ля Прері — понад $3,000. Парафія у Кукс Крік мала около $4,000, а збудувала церкву вартости більше як пів мільйона долярів.

Люди були більше побожні, мали сильнішу віру, щиріше жертвували, працювали безплатно при будові Божих домів, дехто навіть і 150 днів у році. Ті піонери ставили для себе маленьку хатину з льоґів, накривали чим могли, а потім негайно будували церковцю, хоч і маленьку, так само з льоґів. Пригадую собі один випадок з Алберти. В північних лісах — Редвей Сентер почали будувати церковцю, треба було грошей. А хто ж тоді мав гроші? Одного дня прийшов один бідний господар до троста-члена будівельного комітету, і приніс телятко на плечах. Положив його перед тростом і каже: "Грошей не маю, але, що маю, то приніс на Божий дім. Маю одну корову, а те, що вона породила, то хай Господь приймає." Я сам був свідком.

А тепер, зовсім інакше. В першу чергу мені, а може колись дам дещо на Боже. Тепер мені треба!

УКРАЇНЦІ ПОТРЕБУЮТЬ БІЛЬШЕ СВЯЩЕНИКІВ

Тепер при нагоді мойого 50-літнього Ювілею священства я можу так сказати: Крім одного року, в якому я докінчував

ВПреосв. Митрополит Кир Максим Германюк проповідує в дні 29 серпня 1956 р., в Кукс Крік, Ман., до прочан з нагоди Марійського Року.

школу, то впродовж 49 років я був між нашим українським народом. **Я його полюбив, для нього жертвував все, що мені було наймиліше** (крім Господа Бога й Матері Божої), працював щиро для нього впродовж багатьох років. Не тільки, що не жалію цього, але дякую Господеві Богові, що Він дав мені таке покликання. О, яке це високе покликання, яка гарна праця, помагати Божому Синові, рятувати безсмертні душі від вічної погибелі!

Якщо б наші українські молоді матері це більше зрозуміли, то кожна мати просила б Господа про цю велику ласку, дати хоч одну дитину на службу Богові. А напевно, Господь Бог радо їх вислухав би. Але до молитви треба ще додати гарний приклад побожности батьків, щоб вони все любили, що Боже.

А то тепер хваляться батьки, що їх син є правником, або лікарем, інженером, учителем-учителькою, але рідко можна почути, щоб батьки сказали, щоб Господь Бог узяв бодай одну їхню дитину на свою службу: на священика, або на монахиню. Насправді, вони цього майже бояться.

"Жнива великі, а робітників мало", сказав сам Ісус Христос. "Тому моліться, щоб Господь Бог прислав більше робітників до того жнива". А ті робітники виходять звичайно з добрих християнських родин. Якщо нема досить добрих робітників для Божого виноградника, то значить, що замало правдивих християнських родин. Панує в нинішніх родинах більше світовий дух, а не християнський, Божий дух.

МОНАШІ ЧИНИ

Посилайте своїх хлопців до Малої Семінарії — Колеґії св. Володимира в Роблині. Звідтам вони можуть піти на світських, або монахів-священиків. Дівчат посилайте до Дівочих Академій до Вінніпеґу, Йорктону чи до Анкестер — вони можуть бути Сестрами-монахинями.

Пам'ятайте, що ми маємо в Канаді такі монаші чини: Отці Василіяни, Отці Редемптористи, Отці Обляти й Отці Студити. З жіночих Чинів є: Сестри Служебниці й Сестри Християнської Любови, (а в ЗДА ще є Сестри Василіянки).

Наш ВПреосв. Митрополит Кир Максим має в пляні будувати в Канаді Велику Духовну Семінарію. Коли б я ще цього щастя дочекав і допоміг у цій будові!

Тут ще хочу згадати про Отців Облятів Східньої вітки. Отці Обляти призначили мене для східнього обряду, започатко-

Впр. о. Филип Ру, Ч. О. зі своїм помічником Впр. о. Матеєм Котовичом, Ч. О. серед дітей, що прийняли перше св. Причастя в Кукс Крік, Ман.

вуючи тим східню вітку. Тепер з цього Чину є молодий священик о. Матей Котович. Він уроджений в Кукс Крік, Ман. Тепер є моїм помічником і обслуговує довколишні колонії. Дай Боже, щоб більше українських хлопців пішли до Отців Облятів, щоб можна було розвинути більше Східню вітку Отців Облятів, щоб колись, як буде вільна Україна, вони могли поїхати там на місійну працю.

УКРАЇНСЬКИЙ КАТОЛИЦЬКИЙ МИТРОПОЛИЧИЙ ОРДИНАРІЯТ У ВІННІПЕГУ

UKRAINIAN CATHOLIC ARCHDIOCESE OF WINNIPEG
235 Scotia Street
Winnipeg 4, Manitoba

Слава Ісусу Христу. Вінніпеґ,дня 2-го червня 1960.

Високопреподобний і Дорогий Отче Ювіляте,

Золотий Ювілей Вашого священства,що його врочисто відзначуємо цього року,12 червня в Кукс Крік і 16 червня в Вінніпеґу,дає нам гарну нагоду висловити Вам,Дорогий Отче Ювіляте,так від імені нашої Вінніпеґської Архиєпархії,як від імені цілої нашої Канадійської Митрополії,наше велике признання й щиру подяку за Вашу так велику,жертвенну й корисну працю для добра Христової Церкви й нашого Українського Народу в Канаді.

За час 47-літнього Вашого побуту в цій країні,Ви виявили себе, Дорогий Отче Ювіляте,не тільки ревним священиком-місіонером,що вповні посвячує себе для спасення людських душ,але й визначним архітектом-будівничим,що дав нашій спільноті в цій країні стільки прекрасних стилевих церков і других цінних церковних будинків.

Усім нам відома найперша Ваша місійна піонерська праця в праліcах північної Алберти,де з такою жертвою Ви обслуговували душпастирські округи:Стрий;Редвей Сентер.Там приходилось Вам сотками миль їздити через ліси й багна,щоб нести духову потіху нашим українським поселенцям й організувати їхнє релігійне й національне життя.

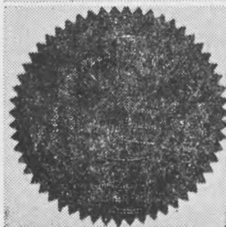
Рівно ж нам знана Ваша тяжка й надзвичайно цінна душпастирська праця на терені тієї Вінніпеґської Архиєпархії,а зокрема між Вашими теперішніми вірними,де Ви,Дорогий Отче Ювіляте,вже 30 років є їхнім дійсним духовим батьком,національним українським провідником,щирим приятелем і постійним дорадником.Тут пятно Вашого великого священичого духа залишиться назавжди.

Як архітект і будівничий Ви дали нам у Канаді наші найкращі церкви.Для багатьох з них Ви виробляли пляни й наглядали над їхньою будовою. Але деякі з них Ви будували таки своїми власними,мозолистими руками.

Тут годиться згадати хоч деякі з Ваших важливіших проектів і будівель:манастир ОО.Василіян в Мондері,школа Сестер Служебниць в Едмонтоні, школа ОО.Василіян в Чікаґо.Між церквами,найзамітніші є в:Мавтен Род,Портедж Ля Прері,Кукс Крік,Сейт Кетеринс,Едмонтон/катедра/,Саскатун/катедра/, Дафин,Виниіпеґозис,Кенора,Іст Кілдонан,Елмвуд,Ґонор,Парки,Вест й Іст Селкирк,Лейдівуд.Завершенням Вашого великого діла архітекта-будівничого має бути величава Кальварія,з Люрдською гротою в честь Непорочного Зачаття Матері Божої,в Кукс Крік,що вже знаний в цілій Канаді як велике,українське відпустове місце.

За довершення так великого душпастирського й культурно-національного діла між нашим Українським Народом у Канаді,що для його духовного добра Ви посвятили всі свої здібності й сили,належиться Вам,Дорогий Отче Ювіляте,повне признання й найщиріша подяка від усіх наших Отців духовних і всіх наших вірних.І саме в їхньому імені,бажаємо оцим висловити Вам, Дорогий Отче Ювіляте,всі ці наші найщиріші й найсердечніші почування,враз із найгарячішими мольбами до Всевишнього,щоб Він ще довго беріг Вас між нами,на Свою славу,спасення безсмертних душ і добра нашого Українського Народу.До всіх цих наших почувань,долучуємо для Вас,Дорогий Отче Ювіляте, і для всіх Ваших вірних наше Архиєрейське благословення.

Максим,Митрополит.

ПИСЬМО ПРИЗНАННЯ
для Впр. о. Филипа Ру, Ч. О. від ВПреосв. Митрополита Кир Максима Германюка, ЧНІ.

. . .Золотий Ювілей Вашого священства, що його врочисто відзначуємо цього року, 12 червня в Кукс Крік і 16 червня в Вінніпеґу, дає нам гарну нагоду висловити Вам, Дорогий Отче Ювіляте, так від імені нашої Вінніпеґської Архиєпархії, як від імені цілої нашої Канадійської Мит-

рополії, наше велике признання й щиру подяку за Вашу так велику, жертвенну й корисну працю для добра Христової Церкви й нашого Українського Народу в Канаді.

За час 47-літнього Вашого побуту в цій країні, Ви виявили себе, Дорогий Отче Ювіляте, не тільки ревним священиком-місіонером, що вповні посвячує себе для спасення людських душ, але й визначним архітектом-будівничим, що дав нашій спільноті в цій країні стільки прекрасних стилевих церков і других цінних церковних будинків.

Усім нам відома найперше Ваша місійна піонерська праця в пралісах північної Алберти, де з такою жертвою Ви обслуговували душпастирські округи: Стрий і Редвей Сентер. Там приходилось Вам сотками миль їздити через ліси й багна, щоб нести духову потіху нашим українським поселенцям й організувати їхнє релігійне і національне життя.

Рівно ж нам знана Ваша тяжка й надзвичайно цінна душпастирська праця на терені тієї Вінніпеґської Архиєпархії, а зокрема між Вашими теперішніми вірними, де Ви, Дорогий Отче Ювіляте, вже 30 років є їхнім дійсним духовим батьком, національним українським провідником, щирим приятелем і постійним дорадником. Тут пятно Вашого великого священичого духа залишиться назавжди.

Як архітект і будівничий Ви дали нам у Канаді наші найкращі церкви. Для багатьох з них Ви виробляли пляни й наглядали над їхньою будовою. Але деякі з них Ви будували таки своїми власними, мозолистими руками.

Тут годиться згадати хоч деякі з Ваших важливіших проєктів і будівель: манастир ОО. Василіян в Мондері, школа Сестер Служебниць в Едмонтоні, школа ОО. Василіян в Чікаґо. Між церквами, найзамітніші є в: Мавтен Ровд, Портедж Ля Прері, Кукс Крік, Сент Кетеринс, Едмонтон (катедра), Саскатун (катедра), Давфин, Винніпеґозис, Іст Кілдонен, Елмвуд, Ґонор, Парки, Вест і Іст Селкирк, Лейдівуд. Завершенням Вашого великого діла архітекта-будівничого має бути величава Кальварія, з Люрдською гротою в честь Непорочного Зачаття Матері Божої, в Кукс Крік, що вже знаний в цілій Канаді як велике, українське відпустове місце.

За довершення так великого душпастирського і культурно-національного діла між нашим Українським Народом у Канаді, що для його духовного добра Ви посвятили всі свої здібності й сили, належиться Вам, Дорогий Отче Ювіляте, повне признання й найщиріша подяка від усіх наших Отців духовних і всіх наших вірних. І саме в їхньому імені, бажаємо оцим висловити Вам Дорогий Отче Ювіляте, всі ці наші найщиріші й найсердечніші почування, враз із найгарячішими мольбами до Всевишнього, щоб Він ще довго беріг Вас між нами, на Свою славу, спасення безсмертних душ і добро нашого Українського Народу. До всіх цих наших почувань, долучуємо для Вас Дорогий Отче Ювіляте, і для всіх Ваших вірних наше Архиєрейське благословення.

† **МАКСИМ**, Митрополит

Вінніпеґ, дня 2-го червня 1960

ПОДЯКА

Щераз хочу з нагоди свого Ювілею зложити подяку. Наперед Господу Богові, Пречистій Діві Марії, Непорочного Зачаття — за ласку покликання до духовного стану. Дякую своїм батькам за виховання, своїм братам і сестрам за поміч. Дякую Отцям Облятам, що мене прийняли в свої ряди і віддали пізніше на службу Українській Католицькій Церкві й українському народові тут у Канаді. Дякую Отцям Василіянам, які мною опі кувалися в Бучачі в Україні і тут у Канаді аж по нинішній день. Дякую Отцям Редемптористам, які є теж для мене добрі. Дякую світським священикам, які завжди були для мене, як рідні брати.

Передусім я щиро дякую нашому Високопреосвященішому Митрополитові Кир Максимові, які завжди дуже прихильно до мене ставляться, мене потішають і дають мені цінні вказівки. Завдяки нашому Дорогому Митрополитові й цей мій Ювізроблений.

На закінчення я сердечно дякую всім моїм колишнім парафіянам від початку мого вступу до східнього обряду та від початку мого приїзду до Канади. Найбільше дякую моїм теперішнім парафіянам у Кукс Крік, між якими перебуваю вже 30 років. Вони мене розуміють і мені допомагають, хай Господь і Мати Божа всім їм нагородить.

КІНЦЕВЕ ПРОХАННЯ

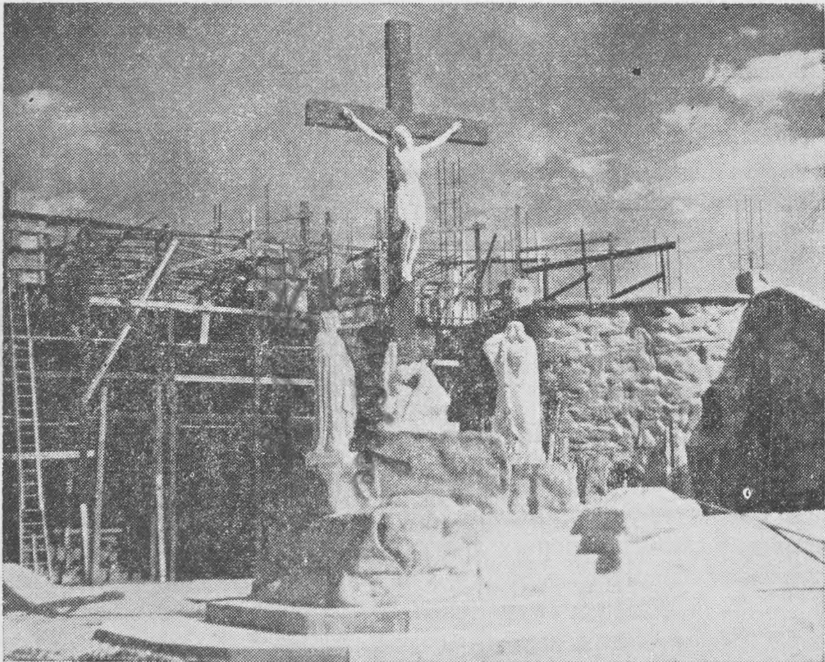
Одне велике прохання маю до всіх людей, які мене знають, або в яких я будував церкву, або був їхнім отцем духовним або парохом, або місіонером, або які люблять Матір Божу, Покровительку нашого українського народу, прошу допоможіть мені, щоб в цьому мойому Ювілейному році, (якщо така Божа воля), я міг скоро закінчити цю Українську Кальварію, разом з печерою Матері Божої, Непорочно Зачатої Діви Марії. Допоможіть мені Вашими щирими жертвами на ту ціль. Це не для мене особисто, але для завершення початого Божого діла — певно мойого останнього. Якщо так станеться, то це буде

моя найбільша потіха в моїх старечих літах. А якщо б ви ще були такі щирі для мене і ще одне "Богородице Діво" щодня доклали до Вашої грошевої жертви, то я Вам буду сердечно вдячний. З моеї сторони я буду докладати всіх зусиль, щоб цю Кальварію в Кукс Крік якнайскоріше закінчити, а Вас щирих жертводавців буду щодня згадувати в часі Служби Божої.

Даю Вам моє священиче благословення, і нехай Мати Божа Непорочно Зачата має Вас усіх у Її особливій опіці.

Ваш щирий та вдячний Ювілят

о. Филип Ру, Ч. О.

Кальварія в Кукс Крік, Ман. — відпустове місце в Канаді. Будова ще не скінчена. Напевно, що Ви своїми жертвами допоможете нашому Дорогому Ювілятові закінчити будову Кальварії.

"THE" UKRAINIAN OBLATE

Reverend Philip Ruh, O.M.I. was born on August 6, 1883, in the village of Bikenholtz near Lixheim in the Province of Lotharingia, Germany, which lies on the Franco-German border. He was one of the ten children in the family of four sons and six daughters. Together with his brother, Philip Ruh became an Oblate Missionary, while three of his sisters joined religious orders. Thus the family was evenly divided between the religious and the lay world.

From his boyhood, Father Ruh was of a serious nature, nevertheless he had no definite plans for the future. He attended school each morning while in the afternoons and evenings he helped with chores at home. Although poor in handwriting, he was a diligent student and excellent in Mathematics. At the age of fourteen he successfully completed eight grades of public school education.

For a year young Philip Ruh remained at home helping his father. Then one day when his younger brother, Emil, revealed his intentions to enter the priesthood, Philip likewise made a sudden but determined decision which was to shape the course of his life. He told his sister, Mariana, that he also wished to become a priest. Nothing more was said. Two weeks later, Mariana took Philip to see the Oblate Fathers at their retreat house at St. Ulrich. It was a Sunday. They arrived at St. Ulrich at the end of Mass. Therefore, they rushed to a nearby village where it was possible for them to attend Mass before returning to the monastery to see the Fathers. The Oblate Fathers promised to try to have Philip accepted at their Juniorate in Holland. Two weeks later Philip received his letter of admittance. In a following letter he was informed that lectures would begin in the fall and also a list of items was included which he would require. Fearing his father's disapproval of the chosen career, Philip persuaded his mother to buy the necessites which he would require for school.

The day chosen by Philip's mother to ask his father for permission to enter a religious life was an unfortunate one. For it was a day when a disaster struck: fire had destroyed a granary containing all their grain and fodder. For two weeks Philip's father kept silence, except on several occasions he discussed the subject secretly with his wife.

Finally his father consented and gave his permission, but on the day previous to Philip's departure, his father refused to drive him to the train. Philip then declared that he would walk the distance on foot. However, by morning his father relented, and drove him together with his aunt and his sister, Mariana, to the station. To their surprise, the parish priest was waiting for them at the station to accompany Philip on his journey.

The concept which the yong boy had of the school, was that of a huge prison with tiny windows surronded with a high wall. Having arrived at their destination, the parish priest remained for one day and returned home. A month later he again conducted Philip's sister, Mariana, to a convent in Paris. She became a nun, went for missionary work in Central Africa and there died.

Discipline at the Oblate school in Holland was very exacting. Classed were held six days a week — from 5:00 A.M. to 9:00 P.M. On two occasions during his vacations Philip enjoyed an opportunity to visit Lourdes in France. Having completed his High School, Philip Ruh next spent one year in the Oblate Fathers' Novitiate, also in Holland. The following six years were dedicated to philosophy and theology at Huenfeld, Germany, near Fulda. At the same time he also studied economics, architecture, art, botany, and astronomy. Father Ruh was ordained on June 10, 1910, together with eighteen other theologians. Of the nineteen, nine are still living, having served at God's Altar as priests for fifty years.

Finally the day arrived when the newly ordained priests were to be assigned to their various missions. Father Philip Ruh was assigned to go to Ukraine, a country about which he knew nothing. His professor of History was only able to tell him that the Ukrainians were a Slavic race who long had fought against the invading Turks and Tartars.

Before his departure for the assigned mission, Father Ruh visited his family, then left for Lwiw in Western Ukraine. There he spent several days in the palace of Metropolitan Sheptycky and in a neighbouring seminary. His exact destination was the Basilian monastery in Buchach. There he learned to read and speak Ukrainian. Within six months he was serving as confessor for the local people, and taught religion and singing in the monastery school.

Father Ruh's next assignment was to go for missionary work amongst the Ukrainian settlers in Canada. His attachment to the Ukrainian people in the village where he served was so great that he was reluctant to part. To that, his professor forewarned him that all the

people in Canada would not be as good as there, because many belonged to various religious denominations due to the great shortage of priests. On his way to the new world, Father Ruh visited his parents. His father could not bear to see him go. In fact, during the day's wait at the station the young priest's father returned three times to say good-bye. It was, indeed, the final farewell, for it was the last time that he was to see his father. Reverend Ruh's father died in 1919, and his mother in 1939.

Father Ruh sailed from Hamburg on April 20th, 1911, on the Victorel, the world's fastest ship at that time. He arrived in Canada in five days. On his way across Canada, he spent two days in Winnipeg, then proceeded to Edmonton, Alberta, where he arrived at the end

Very Rev. Philip Ruh, O.M.I. in 1926.

of April. Immediately he fell ill with scarlet fever and was not expected to live. However, he survived and was given the whole area north of the North Saskatchewan River to serve as parish priest. Father Ruh became Alberta's fifth Greek Catholic priest.

The only means of travel in those days was by team. Until he was able to obtain a team of his own horses, he often borrowed horses from a Roman Catholic priest, also of the Oblate Order, who served in the same district. Father Ruh found that he would have to travel 990 miles in order to cover all of his territory and serve the twelve districts therein only three or four times a year. On one occassion he almost drowned in the North Saskatchewan River when his horses broke through the thawing ice as he was crossing the river. Another time his sleigh overturned into a ditch and he was dragged underneath the sleigh for a great distance in the snow-filled ditch.

Father Ruh served in his first Canadian parish from 1913 to 1923. During that time he built an orphanage in Edmonton; a church in Leduc; and a smaller church in High Lake. In 1922 he built a monastery for the Basilian Fathers in Mundare.

Father Ruh writes with great appreciation of the help and encouragement that he often received from the Basilian Fathers, such as, Rev. Filias, Rev. M. Hura, Rev. N. Kryzanowsky, Rev. S. Dydyk, and Rev. B. Ladyka (later Archbishop).

In 1924, at the request of Father Hura, Father Ruh built a church in Mountain Road, Manitoba. It is a unique church of its kind in Canada or even in Europe. In 1925 Father Ruh was appointed by Bishop Niceta Budka as parish priest of Mountain Road. In 1926 he started building another church in Portage la Prairie which was completed in 1930. At the same time a church was being built in Winnipegosis according to the architectural plans prepared by Father Ruh.

While at Portage la Prairie, Father Ruh was often approached by delegations from Cook's Creek, a sking him to built a church for them. He made them no promise. It was later, at the request of Bishop Ladyka, that he was transferred to Cook's Creek, and on March 1st, 1930 he became parish priest of Cook's Creek, Tyndall, and St. Nicholas Church four miles from Cook's Creek. That summer he started construction of the new church. Just before winter that same year, Bishop Ladyka blessed the cornerstone in the presence of some five thousand people.

The following year Father Ruh made a trip to Europe to visit for the last time his mother, who died in 1939 at the age of 83. He returned to Canada to a summer of drought and grasshoppers. Money was scarce, but the parishioners worked like ants at the edifice. They

used every possible means of raising funds, including the production of plays and concerts. The construction progressed to the extent that in 1938 the crosses were placed on the summits of the nine domes. In 1940 Cook's Creek church was officially opened by Bishop Ladyka. It was a happy occasion. Work on the "prairie cathedral" continued until 1952, when it was completed and blessed by Archbishop Ladyka, with the assistance of Bishops Hermaniuk and Roborecky. Present also were Bishops N. Savarin and I. Borecky, and approximately seven

452 Madison Avenue
New York 22, New York

June 13, 1947

Rev. Philip Ruh, O.M.I.
Cooks Creek, Manitoba, Canada

My dear Father Ruh:

I have very pleasant memories of my visit to your beautiful church and of the journey to Edmonton for the dedication of the church you had planned. It was nice to meet a fellow countryman and to see how devotedly you have labored for people to whom you have given all the solitude of your priesthood.

May the years ahead be blessed ones and may you be able to multiply even more your wonderful works.

Begging from you the favor of your good prayers and blessing you from my heart, I am

Faithfully yours in Christ,

+ Eugene Card. Tisserant

Eugene Cardinal Tisserant
Bishop of Porto and SantaRufina
Secretary, Sacred Oriental Congregation

Honorary Letter from His Eminence Eugene Cardinal Tisserant.

thousand faithful. The following year a native son of Cook's Creek, Matthew Kotowich, was ordained to the priesthood in the new church in the presence of five thousand of his friends.

In 1954 Father Ruh obtained permission to construct a "Calvary" near the church, on condition that no new debts be made. Already a replica of the shrine of Our Heavenly Mother of Lourdes has been completed, debt-free, but two more years of work will be necessary for the completion of the "Calvary".

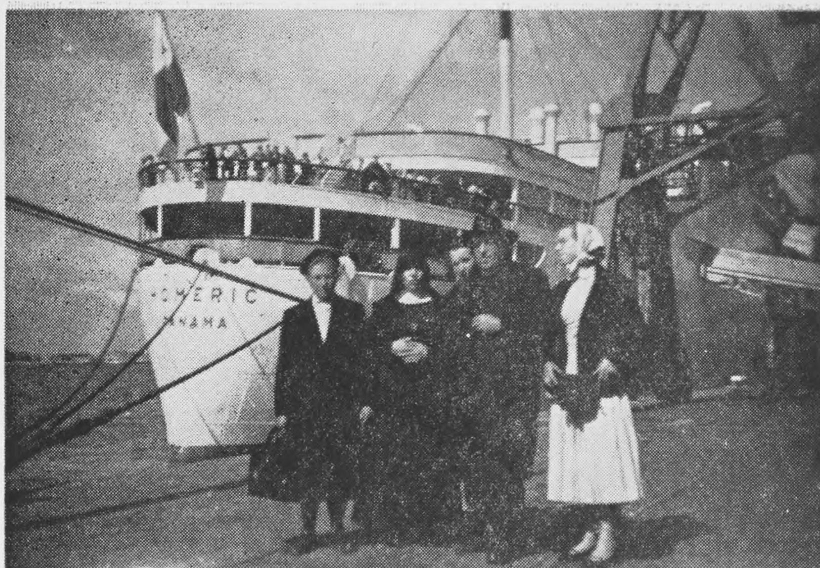
Father Ruh is thankful for the help of the Blessed Virgin Mary of the Immaculate Conception, in whose honor the shrine is being built. He is also grateful to St. Joseph for whose help he prayed and St. Joseph never failed him.

The carpenter in charge of most of Father Ruh's constructions was Michael Yanchinsky.

Structures which stand as monuments to Father Ruh are those in:

1) Northern Alberta — a) four churches completed, b) two reconstructed, c) two constructed. 2) Leduc, Alta., 1921 — a church. 3) Edmonton, Alta., 1916—17 — an extension to the Orphanage of the Sisters Servants of The Immaculate Conception. 4) High Lake, Alta., 1920 — Architectural plans for a church. 5) Mundare, Alta., 1922—23 — Basilian Fathers Monastery. 6) Mountain Road, Man., 1924—25 — a large Church. 7) Portage la Prairie, Man., 1926—29 — a church. 8) Winnipegosis, Man., 1927—28 — a church. 9) Cook's Creek, Man., 1930—40 — a large church, finally completed in 1952. 10) Ottawa, Ont. — plans for a church. 11) Grimsby, Ont., 1935—40 — plans and supervision for church construction. 12) Chicago, U.S.A., 1936 — hall and eight-room school. 13) Dauphin, Man., 1936—39 — plans and supervision of church construction. 14) Edmonton, Alta., 1936 — plans for a church (now Cathedral of St. Josaphat). 15) Saskatoon, Sask. — plans for a church (now Cathedral). 16) Cloverleaf, Man., 1943 — church. 17) West Toronto, Ont. — reconstruction of St. Josaphat's Church (now Cathedral). 18) St. Catharines, Ont. — a large chuch. 19) Ladywood, Man. — a large church. 20) East Selkirk, Man. 21) West Selkirk, Man. 22) Gonor, Man. — a church. 23) Rossdale, Man. — a church. 24) East Kildonan, Man. 25) Kenora, Ont. 26) Cook's Creek, Man. — large church and a replica of Lourdes Shrine of our Lady of the Immaculate Conception.

Father Ruh has come to love the Ukrainian people. He has enjoyed working among them. Nevertheless, he feels a great sorrow that even today there is an insufficient number of priests to serve his adopted

Very Rev. Philip Ruh, O.M.I. and his family before departure to Canada, 1958.

countrymen. He quotes the words of Christ: "The harvest is great, but the labourers are few. Therefore let us pray that God send us more workers for this harvest." He asks the Ukrainians of Canada to send their youth to the College of St. Vladimir in Roblin, and to the Academy of the Immaculate Heart of Mary in Winnipeg, and to encourage their boys and girls to enter the various religious Orders. He hopes that many families will send one of its children to work in Christ's vineyard.

One remaining desire in Father Ruh's heart is to complete the "Calvary" which he has begun. His churches have all been built by people who, though often poor, would somehow donate enough to make a small beginning. Thereafter, willing hands have made the completion of the churches possible. Father Ruh asks that the Ukrainians of Canada think of the shrine in the same spirit as they have of their churches. Their donations will make it possible for him to complete his life's work with this monument to faith and determination.

———0———

